

Anvisningar för skogsbruk nära fiskgjusebon

Allmänt

De här anvisningarna gäller alla skogsbruksåtgärder i närheten av fiskgjusens bon, inklusive avverkning, virkestransport, plantering, plantskogsvård och dikning. Också buller eller verksamhet längre bort med fri sikt till boet kan göra att häckningen avbryts.

Anvisningarna har gjorts upp av stiftelsen Sääksisäätiön fiskgjusearbetsgrupp, Naturhistoriska centralmuseet vid Helsingfors universitet, Miljöministeriet, Jord- och skogsbruksministeriet, NTM-centralerna, Forststyrelsen och Finlands skogscentral vintern 2021.

Fiskgjusebon som ska skyddas

I registret över rovfåglars boplatser syns kända fiskgjusebon som har varit i användning under de senaste tio åren och som bedöms vara häckningsdugliga för fiskgjusen. Fiskgjusens boträd har vanligtvis märkts ut med en skylt på trädstammen. Om ett träd där fiskgjusen har bo saknar skydd bör man meddela Naturhistoriska centralmuseets fiskgjuseuppföljning (petolintuseuranta@luomus.fi) eller Sääksisäätiö (saaksi@saaksisaatio.fi) om var boet finns.

Fiskgjusen har sitt bo i trädets topp, ovanpå toppen. Boträdet är oftast en gammal tall med jämn topp, och trädet har slutat växa på längden för decennier sedan. Därför är grenarna i den jämna toppen så stadiga att de bär det flera hundra kilogram tunga boet med vinterns snötäcke. Bon finns också till exempel i topparna på granar som gått av. I södra och mellersta Finlands skogar finns det som en följd av skogsbruket få träd som fiskgjusen kan använda som boträd. Därför har fiskgjuseskyddare med markägarnas tillstånd byggt hundratals konstgjorda bon, som fiskgjusarna har godkänt.

Fiskgjusen kan ha bo i flera olika miljöer, till exempel på små holmar, i åsskogar eller i tallskog på torvmark långt från vattendrag. Trädkronan som stöder boet är en viktig faktor för var fiskgjusen bygger sitt bo. Boträdet måste vara högre än

träden runtomkring, så att det är fria flygvägar åt de flesta håll. Om boträdet och dess omgivning bevaras gjusvänliga kan boet bebos i tiotals år.

Handläggning av anmälningar om användning av skog nära fiskgjusarnas boplatser

När ett känt fiskgjusebo finns på mindre än 500 meters avstånd från området i anmälan om användning av skog, skickar Skogscentralen de här anvisningarna till markägaren, upprättaren av anmälan och innehavaren av avverkningsrätten. Om det är mindre än 50 meter till boet skickar Skogscentralen dessutom informationen om boet och anmälan om användning av skog till områdets NTM-central, som vid behov ger närmare anvisningar om hur de här anvisningarna ska tillämpas i närheten av det specifika boet.

Hänsyn till fiskgjusens boplatser i skogsbruket

Fiskgjusens häckningstid är 1.4–15.9 i södra och mellersta Finland och 15.4–15.9 i norra Finland (Kajanaland, Koillismaa och Lappland), och arten är känslig för störningar under den tiden.

I skogsbruket iakttas två zoner (skyddszon och störningszon) runt boet. Skydds-zonen har en radie på cirka 50 meter runt boet och störnings-zonen cirka 500 meter. I bebodda bons skydds- och störningszoner måste alla störningar undvikas under fiskgjusens häckningstid. Skogsbruksåtgärder ska vidtas utanför häckningstiden.

Inom en 50 meters radie från boet (skydds-zonen) får skogen inte behandlas på något annat sätt än med åtgärder som är nödvändiga för att främja fiskgjusens häckning. I störnings-zonen utanför skydds-zonen ska man vid avverkningar undvika att det bildas en skarp gräns mellan skydds-zonen och störnings-zonen. Det kan göras till exempel genom att man väljer kontinuerlig beståndsvård i närheten av skydds-zonen.

Skydd av boplatserna

NTM-centralen undersöker från fall till fall och från art till art möjligheterna att skydda området. Om det i botrådets omedelbara närhet finns en sådan livsmiljö som avses i 10 § i skogslagen kan markägaren höra sig för hos Skogscentralen om möjligheterna att ingå ett tidsbundet avtal om miljöstöd.